

دوستان عزیز، هرجایی که هستید، به حلقه جدیدی از برنامه (باحديث شريف باشيد) خوش آمدید!

برنامه را با تحية السلام عليكم و رحمت الله و بركاته، آغاز می‌کنیم:

حکم مال یافت شده

«عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده قال: سئل رسول الله صلى الله عليه و سلم عن اللقطة فقال «ما كان في طريق مأتي أو قرية عامرة فعرّفها سنة فإن جاء صاحبها وإلا فلك وما لم يكن في طريق مأتي ولا في قرية عامرة ففيه وفي الركاز الخمس»

(رواه النسائي)

ترجمه: عمرو بن شعيب از پدر و جدش روایت نموده که از پیامبر صلی الله علیه و سلم در مورد مال یافته شده پرسیدند. پیامبر صلی الله علیه و سلم فرمود: آنچه در راه عبور و مرور و یا در قریه‌ای مسکونی یافته شود، یک سال باید اعلان و معرفی شود تا صاحبش پیدا شود (و مال خود را تسلیم شود)؛ اگر در جریان یک سال صاحبش پیدا نشد، مال مربوط یابنده است (اگر فقیر باشد)؛ اما آنچه در غیر راه عبوری و قریه مسکونی یافت شود و از (رکاز) چیزهای یافته شده از بطن زمین، خمس (پنج یک) حصه آن به بیت المال داده می‌شود.

مفهوم حدیث:

مراد از رکاز چیزهایی است که از گذشته‌ها در زمین دفن شده باشد؛ خصوصاً از دوران جاهلیت و بعداً در زمین شخصی کسی یافت شود، و خمس در آن بخاطری در بیت‌المال داده می‌شود که چیزهای قیمتی می‌باشند و به آسانی بدست می‌آیند و این عملیه یکی از مجرای تملیک است که شریعت اسلام آن را سبب ملکیت شخص قرار می‌دهد، و آن استخراج چیزیست که در بطن زمین باشد. استخراج معادنی که از بطن زمین بدست می‌آید، به دو شرط مربوط حکم رکاز می‌شود:

- ۱- این که کمیت آن محدود باشد و بزرگ بودن کمیت نسبت به فرد معتبر نیست، یعنی آنچه باقی ماندنی نیست، به حساب نمی‌آید.
- ۲- دیگر این که زمینی که از آن گنج یا معدن استخراج می‌شود، ملکیت خود شخص باشد، یعنی راه‌های عمومی و زمین‌های خشک و بی‌آب و علف یا لامزرع و مانند آن نباشد.

در حکم چیزهایی که از بطن زمین استخراج می‌شود، آنچه که از هوا استخراج می‌شود؛ مانند: اکسیجن و غیره نیز شامل "قیاس" می‌شود، و نیز استخراج آنچه را که استفاده آن را شریعت اسلام مباح قرار داده، مشمول این حکم است.

والسلام علی من اتبع الهدی